

הלכות קריאת שמע פרק ג - תמלול

סיכום השיעור

סיכום פון הלכות קריאת שמע פרק ג' — רמב"ם

כללי הקדמה צום פרק

נאכדעם וואס מ'האט שוין געלערנט אז מ'דארף ליינען קריאת שמע און וויאזוי מ'ליינט עס, גייט מען יעצט לערנען אז קריאת שמע איז נישט בלויז א מעשה פון קאפ און הארץ — עס איז **תופס את מקומו**, עס ווירקט אויף דעם גאנצן פלאץ וואו מ'ליינט. ווען א איד ליינט קריאת שמע, איז ער ממליך דעם אייבערשטן, און ער מאכט כביכול א **מחנה שכינה**, א מעין בית המקדש פון דעם פלאץ. פון דעם פסוק **"והיה מחניך קדוש"** לערנט די גמרא אז אין א מקום מטונף טאר מען נישט ליינען קריאת שמע, ווייל עס איז נישט קיין מקום קדוש.

דער מדרש זאגט אז עס איז א **"גשכורת כעורב"** — הלכות וואס רעדן וועגן צואה און אומריינקייט — אבער דער יסוד איז א שיינע זאך: אז דער צימער וואו מ'ליינט קריאת שמע ווערט א מקום קדוש, און א מקום קדוש דארף זיין ריין.

רוב הלכות קריאת שמע רעדן ווען א מענטש ליינט **אינדערהיים**, וואס איז פארבונדן מיט דעם אז קריאת שמע'ס צייט איז **בשעה שבני אדם שוכבים ובשעה שבני אדם קמים** — ביים נץ החמה, ווען א מענטש איז נאך אינדערהיים. דאס ברענגט ארויס אלע שאלות פון נקיות אין שטוב.

פיר קאטעגאריעס וואס מאכן א פראבלעם פאר קריאת שמע:

1. **נטילת ידים / ניקיון ידים** — שמוציגע הענט
2. **מקומות** — בית המרחץ, בית הכסא, בית הקברות — אפילו ווען זיי זענען ריין
3. **צואה ומי רגלים** — שמוץ אליין, אפילו נישט אין א בית הכסא
4. **ערוה** — אויפגעדעקטער גוף, אפילו ווען ס'איז ריין

הלכה א — נטילת ידים פאר קריאת שמע

דער רמב"ם: "קודם קריאת שמע רוחץ ידיו במים קודם שיקרא. הגיע זמן קריאה ולא מצא מים — לא יאחר קריאתה ויחפש אחר מים, אלא מקנה ידיו בעפר, בצרור, בקורה, וקורא."

פשט: פאר קריאת שמע דארף מען וואשן די הענט מיט וואסער, ווייל **ידים עסקניות הן**. אויב מ'האט נישט קיין וואסער, זאל מען נישט פארשפעטיגן קריאת שמע, נאר אפווישן די הענט אויף ערד, שטיין, זאמד, אדער א קורה, און ליינען.

חידושים און ביאורים:

- דער יסוד איז אז **קריאת שמע בזמנה** איז חשוב'ער ווי נטילת ידים מיט וואסער. נקיות איז זייער וויכטיג, אבער נישט אויף חשבון פון דעם זמן.

- **רב חסדא** האט געשאלטן ווער עס גייט זוכן וואסער ווען דער זמן פון קריאת שמע (ביים נץ) גייט שנעל אוועק. דער זמן פון נץ החמה איז קורץ, ממילא דארף מען קודם ליינען קריאת שמע.

הלכה ב-ג — מקומות וואו מ'טאר נישט ליינען קריאת שמע

דער רמב"ם: "לא בבית המרחץ, ולא בבית הכסא אפילו אין בו צואה, ולא בבית הקברות, ולא בצד המת עצמו... וכל מי שקרא במקום שאין קורין בו — חוזר וקורא."

פשט: בית המרחץ, בית הכסא (אפילו אן צואה), בית הקברות, און ענבן א מת — זענען אלע פלעצער וואו מ'טאר נישט ליינען קריאת שמע. ווען מ'איז

מורחק ד' אמות פון א קבר אדער מת, מעג מען. ווער עס האט געליינט אין אן אסור'ן פלאץ — חוזר וקורא.

חידושים און ביאורים:

- **בית הקברות** — **לעג לרש אדער נקיות?** עס איז א דיון צי דער טעם פון בית הקברות איז **לעג לרש** (ס'איז א ליצנות פאר דעם מת וואס קען נישט מקיים זיין מצוות) אדער צי ס'איז אויך א ענין פון **נקיות / כבוד**. די גמרא זאגט אז דער טעם איז לעג לרש, אבער עס ווערט אנגעדייט אז ס'קען אויך זיין א ענין פון מקום שאינו מכובד.

- **בית הכסא חדש:** דער רמב"ם זאגט: **"בית הכסא חדש שהכינו ולעולם לא נשתמש בו — כנגדו מותר לקרות קריאת שמע, אבל לא בתוכו."** א נייער בית הכסא וואס מ'האט נאך נישט גענוצט — **אינעווייניג** טאר מען נישט ליינען (ווייל ס'איז געבויט פאר דעם צוועק), אבער **דערנעבן** (מורחק ד' אמות) מעג מען, ווייל ס'איז נאך נישט דא קיין דין הזמנה אויף דעם ארום.

- **מרחץ חדש** — **אנדערש פון בית הכסא חדש:** א נייע מרחץ וואס מ'האט נאך נישט גענוצט — מעג מען אפילו **אינעווייניג** ליינען. דער חילוק: א בית הכסא איז **מאוס** מצד עצמו, א מרחץ איז בלויז א ענין פון **זוהמא** (שמוץ פון וואשן זיך), וואס איז נישט אזוי גנאי. ווען ס'איז ני, איז נישט קיין פראבלעם.

- **חקירה פון הזמנה** — **"זוה" לעומת "אף זה":** דער רמב"ם ברענגט אן אינטערעסאנטע הלכה פון **הזמנה לבית הכסא:** א מענטש האט צוויי צימערן, אין איינעם האט ער געמאכט א בית הכסא, און אויפן צווייטן האט ער געזאגט **"זוה"** (נישט "אף זה"). איז דער צווייטער צימער א **ספק** צי ער איז מוזמן לבית הכסא. דער דין: **לכתחילה ליינט מען נישט דארט**, אבער **בדיעבד אויב מ'האט געליינט** — **יצא**. דאס ווארט "זוה" איז א **יד** (ווי **ידות לנדרים** — אין מסכת נדרים), ווי איינער וואס זעט א נזיר און זאגט "ואני". עס ווערט פארבונדן מיט דעם פסוק **"ויהיה לך יד על אזנך"**. אבער אויב ער האט געזאגט **"אף זה"** (=גם זה) — איז עס א קלארע הזמנה, **ביידע צימערן זענען מוזמן**, און מ'טאר נישט ליינען אין קיינעם פון זיי.

- **הצר המרחץ:** דאס וואס מ'טאר נישט ליינען אין א מרחץ איז נאר **אינעווייניג** וואו מ'שטייט **נאקעט**. אבער **הצר המרחץ** — דער דרויסנדיגער פלאץ וואו **מענטשן שטייען אנגעטון** — איז מותר לקרוא בו קריאת שמע.

הלכה ד-ה — כל ענייני דברי קודש, הרהור, לשון חול, כינויים

דער רמב"ם: "ולא קריאת שמע בלבד, אלא כל ענייני דברי קודש... אפילו אמרו בלשון חול... ולא יאמר אלא דברי חול... ואפילו להרהר בדברי תורה בבית הכסא ובבית המרחץ ובמקום הטינופת — אסור."

פשט: אין בית המרחץ, בית הכסא, און מקום הטינופת (=מקום שיש בו צואה ומי רגלים) טאר מען נישט זאגן קיין שום דברי קדושה — נישט קריאת שמע, נישט תורה, נישט תפילה — אפילו בלשון חול. מער נאך: אפילו **מהרהר זיין בליבו** בדברי תורה איז אסור אין די פלעצער. מ'טאר נאר זאגן דברי חול.

חידושים און ביאורים:

- **"דברי קודש"** מיינט **הייליגע ווערטער** (מלשון דיבור), נישט הייליגע חפצים. דער תוכן מאכט עס קודש, נישט די שפראך. ממילא אפילו אויב מ'זאגט תורה אין פארטוגעזיש — איז עס אסור אין בית הכסא.

- **דברי חול בלשון הקודש:** פארקערט — דברי חול בלשון הקודש **מעג מען** זאגן אין בית הכסא, ווייל דער תוכן איז חול, נישט דער לשון

באשטימט.

שטינקט עס מער). מ'דארף זיך דערווייטערן פון מענטשלעכע צואה, אבער פון בהמה'ס צואה מעג מען ליינען כנגדן.

חידושים:

- דער חוות דעת (ר' חיים) זאגט אז א מענטש'ס חלק המגונה איז דער מערסטער מגונה — דעריבער איז מענטשלעכע צואה ערגער.

- **קטן:** א קטן וואס קען נאך נישט עסן א כזית דגן בכדי אכילת פרס — מ'דארף זיך נישט דערווייטערן נישט פון זיין צואה און נישט פון זיינע מי רגלים.

הלכות צואה יבשה

דער רמב"ם: "צואה יבשה כחרס — אסור. יבשה יותר מחרס עד שאם זורקה תתפרר — מותר לקרות כנגדה."

פשט: צואה וואס איז טרוקן ווי א שטיק טאן — נאך אסור. אבער אויב זי איז אזוי טרוקן אז ווען מ'ווארפט זי צעפאלט זי — מותר.

חידושים:

- דאס מוז אזוי זיין, ווייל אויב נישט, וואלט מען קיינמאל נישט געקענט ליינען קריאת שמע — צואה זאמלט זיך אן איבער אסאך דורות. נאר מיט דער צייט ווערט עס בטל.

הלכות מי רגלים

דער רמב"ם: "מי רגלים שנבלעו בקרקע — אם עומד על ידם ומרטיב ידיו, אסור; אם לא מרטיב, מותר."

פשט: מי רגלים וואס זענען אריינגעזאפט אין דער ערד — אויב מ'שטעלט זיך דארט און די הענט ווערן נאס, איז נאך אסור; אויב נישט, מותר.

הלכות ריחוק מצואה

דער רמב"ם: "כמה ירחיק? ד' אמות. בזמן שאין להם ריח רע — ד' אמות לכל צד (מאחוריו ומצדדיו). אבל כנגד פניו — מרחיק עד שלא יראה אותם."

פשט: ד' אמות איז ענוג ווען ס'איז הינטער אים אדער אויף די זייט. אבער פארנט פון אים דארף ער אוועקגיין ביז ער זעט עס נישט — ווייל כנגד פניו איז מער א דבר מכוער.

הלכות הפסק/מחיצה

דער רמב"ם: "מקום גבוה עשרה טפחים אדער נמוך עשרה טפחים — הוי כמחיצה, יושב בצדו וקורא. והוא שלא יגיע לו ריח רע."

פשט: אויב ער איז אויף אן אנדערע לעוועל (10 טפחים העכער אדער נידריגער), איז דאס ווי א מחיצה — ער דארף נישט ד' אמות.

חידושים:

- דער עיקר פון "מקום הטינופת" איז אז ער איז אין דעם זעלבן מקום. אויב ס'איז דא אן הפסק (אנדערע לעוועל), איז עס שוין נישט "מקום הטינופת."

דער רמב"ם: "כפה כלי על הצואה — הרי היא כקבורה ומותר לקרות כנגדה."

פשט: צודעקן די צואה מיט א כלי (אפילו נישט מחובר בארץ) איז ווי באגראבן — מותר.

דער רמב"ם: "מחיצה של זכוכית — אע"פ שרואה אותה, מותר לקרות בצדה."

חידושים:

- **כינויים (רחוב, נאמן):** דער רמב"ם זאגט אז **כינויים** ווי "רחום" אדער "נאמן" — וואס מיינען דעם אייבערשטן אבער זענען נישט שמות המפורשים — **מעג מען זאגן אין בית הכסא**, ווייל מ'קען זאגן אז מ'מיינט א מענטש, נישט דעם בורא.

- **דער ראב"ד'ס מחלוקת וועגן כינויים:** דער ראב"ד קריגט זיך און זאגט אז מ'טאר נישט זאגן שלום אדער קיין שום זאך וואס שטייט אויף דעם אייבערשטן. דער ראב"ד פארשטייט אז דער טעם פארוואס כינויים זענען מותר איז ווייל זיי שטייען נישט דווקא אויף דעם אייבערשטן — א מענטש קען אויך זיין א "נאמן". אבער דער ראב"ד טענה'ט אז "רחום" שטייט נאר אויף דעם בורא, ממילא טאר מען עס נישט זאגן אין בית הכסא. קעגן דעם ראב"ד ווערט אנגעוויזן אז אין תהלים שטייט "חנון ורחום וצדיק" — און ס'איז דא מיינונגען אז דאס גייט אויף א צדיק (א מענטש). ס'זעט אויס אז דער ראב"ד האט נישט געלערנט אזוי פשט אין יענעם פסוק.

- **שאלה וועגן "שלום":** די גמרא זאגט מ'טאר נישט **שאל שלום** אין בית הכסא, ווייל **שלום איז משמותיו של הקב"ה**. עס ווערט געפרעגט: "שלום" איז דאך נישט אמאל א כינוי, ס'איז סתם א ווארט — וויאזוי פאסט דאס מיט דעם כלל אז כינויים זענען מותר? דער כסף משנה דיסקוטירט דעם פונקט, און דער רמב"ם ברענגט נישט יענע גמרא וועגן שלום דא — אפשר האלט ער עס נישט.

- **שמות המיוחדים:** דער רמב"ם זאגט: "**אבל השמות המיוחדים... אסור להזכירן בבית הכסא ובבית המרחץ הישן**". די שמות שאינן נמחקין — שמות וואס מ'רופט נאר אן דעם אייבערשטן — טאר מען נישט דערמאנען אין בית הכסא אדער אין א בית המרחץ וואס איז שוין מוכן. דער באגריף "שמות המיוחדים" דא מיינט אנדערש ווי אין הלכות יסודי התורה, וואו "שם המיוחד" אדער "שם המפורש" מיינט שם הוי"ה אדער שם אדני". דא מיינט "מיוחדים" אלע שמות שאינן נמחקין — מיוחד פאר'ן אייבערשטן, נישט געזאגט אויף אנדערע. עס ווערט געפרעגט: אלקים קען דאך זיין א דיין — ווי איז דאס "מיוחד"? עס ווערט געלאזט אן א קלארע תשובה. "בית המרחץ הישן" מיינט א בית המרחץ וואס איז שוין ממש מוכן (נישט בלויז הזמנה), ווי שוין געלערנט אז בית המרחץ האט נישט קיין הזמנה.

- **תלמיד חכם אין מקום הטינופת:** די גמרא זאגט א תלמיד חכם זאל בכלל **נישט שטיין** אין א מקום הטינופת, ווייל ער האט תורה פארגעלערנט און ס'איז שווער נישט מהרהר צו זיין. מ'זאל פרובירן זיין דארט **די קורצסטע צייט** וואס מעגלעך.

הלכה: דיבור אין בית הכסא/מרחץ ווען מ'דארף מוחה זיין

דער רמב"ם: "ואם נכנס אדם לשם בדבר אסור... אפילו בלשון הקודש שאינו קודש."

פשט: אויב איינער וויל טון אן עבירה אין בית המרחץ/בית הכסא, מעג מען אים מוחה זיין אפילו בלשון הקודש.

חידושים:

- דאס ווערט פארגליכן מיט דער הלכה אז מ'טאר נישט מוחה זיין אן אדם בפני רבו, אבער מוחה זיין א איד פון איסור מעג מען — ווייל במקום שיש חילול ה' אין חולקין כבוד לרב. דא אויך: במקום שיש כבוד ה' (מניעת עבירה) אין עושיין חילול (מ'רעכנט זיך נישט מיט דעם כבוד פון מקום).

הלכות צואה — וועלכע צואה איז אסור

דער רמב"ם: "צואת כל אדם וכלב וחזיר בזמן שיש בצואה ריח רע... אסור לקרות קריאת שמע כנגדן."

פשט: צואה פון א מענטש איז תמיד אסור; פון כלב און חזיר נאר ווען ס'האט א ריח רע (ווי ווען מ'לייגט אריין עורות — פעלן — דעמאלטס

--- די פראבלעם ביי צואה איז נישט דאס זען, נאר דאס שמעקן. ווען ס'איז דא א מחיצה וואס בלאקירט דעם ריח, איז גענוג — אפילו מ'זעט די צואה דורך דעם גלאז. דאס "ולא יפנה לא לפניו ולא לאחריה" איז נאר ווען ס'איז אין דער זעלבער רשות; א זכוכית איז מפסיק גענוג.

הלכות ביטול מי רגלים

דער רמב"ם: "נתן רביעית מים לתוך מי רגלים — מבטל אותם בתוך ד' אמות."

פשט: א רביעית וואסער אריינגעגאסן אין מי רגלים איז מבטל זיי, און מ'מעג ליינען אינערהאלב ד' אמות.

הלכות צואה בגומא

דער רמב"ם: "צואה בגומא — עומד עליה ברגלו וקורא, והוא שלא יגע בה. אם נתן מעט רוק או מעט טיט — כיסה, וקורא."

פשט: ער קען צודעקן די גרוב מיט זיין פוס, נאר ער טאר נישט רירן די צואה מיט זיין שיד (ווייל דאס איז דבר מיאוס). אבער א ביסל שפייעכץ אדער בלאטע אריינגעבן איז גענוג צו מכסה זיין.

הלכות צואה על בשרו

דער רמב"ם: "צואה על בשרו אדער ידו מטונפת — אם אין בה ריח רע, מותר לקרות. אבל במקומו (מקום היציאה), בשעה שיושב — אסור עד שיקנח יפה יפה. אם היא לחה ויש בה ריח רע — ערגער."

חידושים:

- **גאוני'ס חומרא:** כמה גאוני'ס הורו שאסור לקרות אם היד מטונפת. דער רמב"ם זאגט "וכך ראוי לעשות" — ער האלט עס נישט ווי א פסק הלכה, נאר ווי א זהירות/חומרא וואס איז ראוי. ס'איז א "זהירות משיבחה" סיטואציע.

- עס ווערט מחלק צווישן: (א) צואה אויף בשרו סתם — מותר אויב אין ריח; (ב) צואה במקומו ווען ער זיצט — אסור; (ג) צואה במקומו ווען ער שטייט — מותר ווייל ס'ווערט צוגעדעקט; (ד) יד מטונפת — לויט גאוני'ס אסור, לויט רמב"ם ראוי לעשות.

הלכות ריח רע בלי צואה

דער רמב"ם: "ריח רע שיש לו עיקר — מרחיק ד' אמות וקורא אם פסק הריח. אם לא פסק — מרחיק עד שלא יגיע לו הריח. ריח רע שאין לו עיקר (כגון הוציא רוח מלמטה) — מרחיק ממקומו כל שהוא וקורא."

חידושים:

- ביי ריח רע שיש לו עיקר זענען דא צוויי תנאים: (א) ד' אמות, און (ב) פסק הריח — ביידע דארפן מקויים ווערן.

- ביי ריח רע שאין לו עיקר (ווי א רוח) — ס'איז נישטא קיין מקום הטינופת, ממילא גענוג כל שהוא הרחקה.

הלכות גרף של רעי / בית הכסא של מעלה

דער רמב"ם: "אפילו אז דער גרף של רעי אדער בית הכסא של מעלה איז ליידיג, אין בהן כלום ואין להם ריח, אין קורין שמע כנגדן."

פשט: א נאכטאפ אדער א פארטאבלע טואלעט — אפילו ווען זיי זענען ריין און האבן קיין ריח — טאר מען נישט ליינען קריאת שמע קעגן זיי. מ'דארף נישט ד' אמות מרחיק זיין, נאר מ'טאר נישט ליינען קעגן זיי.

חידושים: ס'איז א פראקטישע הלכה פאר האספיטאלן, וואו עס שטייען אזעלכע כלים ארום.

הלכות צואת עוברין

דער רמב"ם: "צואת עוברין, כגון שהיא שטה על פני המים — קורא כנגדה. פי חזיר כצואת עוברין — קורא כנגדה עד שיעבור מד' אמות."

פשט: צואה וואס שווימט אויפ'ן וואסער — מ'ליינט קעגן איר, ווייל זי איז נישט אין א מקום קבוע (נישט קיין מקום מקורע). אבער ווייל זי שטינקט נאך און איז נאך דא, דארף מען ווארטן ביז זי גייט אוועק. דער מויל פון א חזיר ווערט באהאנדלט ווי צואת עוברין, ווייל דער חזיר דרייט זיך אין צואה — און דארט דארף מען יא ד' אמות.

הלכה: היה קורא והגיע למקום הטינופת

דער רמב"ם: "לא יניח ידו על פיו ויקרא, אלא יפסיק עד שיעבור ממנה."

פשט: אויב מ'ליינט קריאת שמע און מ'קומט צו א שמוציגן פלאץ, זאל מען נישט לייגן די האנט אויפ'ן מויל און ליינען — נאר מען זאל מפסיק זיין ביז מ'גייט אוועק פון דארט.

הלכה: יצא ריח מלמטה

דער רמב"ם: "היה קורא ויצא ממנו ריח מלמטה — יפסיק עד שיכלה הריח, וחוזר לקריאתו."

חידושים: אויב דער ריח קומט פון א חבר (יצא ריח מחבירו) — פאר קריאת שמע מוז מען מפסיק זיין און ווארטן ביז דער ריח גייט אוועק. אבער פאר דברי תורה איז מען מסתמא מיקל, מ'פארט ווייטער.

הלכה: ספק צואה — בבית לעומת באשפה

דער רמב"ם: "ספק צואה בבית — מותר לקרות. אבער הוא קורא באשפה ואם נסתפק לו אם יש בה צואה אם לאו — לא יקרא עד שיבדוק, שחזקה האשפה שהיא מקום מטונף היא."

פשט: ביי א ספק צואה אין א שטוב מען ליינען, ווייל די חזקה פון א שטוב איז אז ס'איז ריין. אבער ביי אן אשפה (מיסטהויפן) — ווייל די חזקה איז אז דארט איז דא צואה — טאר מען נישט ליינען ביז מ'איז בודק.

חידושים: דאס איז נישט נאר א ספק-שאלה, נאר א הלכה פון חזקות — די חזקה פון דעם מקום באשטימט. אבער צואה במרגלותיו (ביי זיינע פיס, אין א קליינע מאס) — אפילו באשפה מותר לקרות, ווייל מרגלותיו איז נישט אזא שרעקליכע זאך, און ווען ס'איז נאר א ספק מעג מען.

הלכות ערוה בקריאת שמע

כשם שאסור לקרות כנגד צואה, כך אסור לקרות כנגד הערוה
דער רמב"ם: "כשם שאסור לקרות כנגד צואה ומי רגלים עד שירחיק, כך אסור לקרות כנגד הערוה עד שירחיק את פניו."

פשט: פונקט ווי צואה, טאר מען נישט ליינען קריאת שמע קעגן ערוה. דאס גילט אפילו פאר א גוי אדער א קטן — אפילו זייער ערוה איז א פראבלעם (כאטש ביי קטן האבן מיר פריער געלערנט אז זיין מי רגלים און צואה איז נישט קיין פראבלעם).

חידושים:

1. **דער חילוק צווישן ערוה און צואה** — מחיצה של זכוכית: ביי ערוה העלפט נישט קיין מחיצה של זכוכית, כאטש ביי צואה העלפט א מחיצה. דער טעם איז ווייל ביי ערוה איז דער עיקר פראבלעם דאס זען (ראיה), נישט דאס זיין אין דעם זעלבן פלאץ ווי ביי צואה (וואו דער ריח איז דער פראבלעם). ממילא, אלע הלכות מחיצות וואס מ'האט געלערנט פריער העלפן נישט פאר ערוה.

חידוש: פון דעם איז געקומען די שיטה אז אזא מצב איז בעצם ווי בלא הגור — ער דארף מאכן אז לבו לא יראה את הערוה.

שנים שישנים בטלית אחת — צוויי מענטשן אין איין דעקע
דער רמב"ם: "כל אחד ואחד צריך טלית מפסיק ביניהם, כדי שלא יגע בבשר חברו."

פשט: ווען צוויי מענטשן שלאפן אונטער איין דעקע, דארף יעדער איינער א באזונדערע דעקע צווישן זיך — אפילו ער האט שוין א כיסוי מתחת לבו פאר זיין אייגענע ערוה.

חידוש: ביי זיין אייגענע ערוה איז דער פראבלעם נאר ממש מקום ערוה. אבער ביי א צווייטן מענטש איז דער פראבלעם דער גאנצער עריע פון בשר — מ'טאר נישט נוגע זיין בבשר חברו בכלל. דערפאר דארף מען א באזונדערע טלית מפסקת.

ישן עם אשתו או בניו ובנותיו הקטנים

דער רמב"ם: "הרי גופן כגופו — ער פילט נישט אז ס'איז אן ערוה. מכל מקום צריך הוא להפוך פניו וחוצץ מתחת לבו וקורא."

פשט: ביי זיין ווייב אדער קליינע קינדער פילט ער נישט אז זיי זענען ערוה — ס'איז נארמאל אזוי שלאפט ער יעדן טאג, גופן כגופו. אבער ער דארף זיך אויסדרייען (ווייל אשתו איז אן ערוה, מ'טאר נישט זען) און מאכן א הפסק מתחת לבו.

חידושים:

1. **דער באגריף "אינו מרגיש":** דער טעם פארוואס אשתו און קליינע קינדער זענען אנדערש איז נישט ווייל ס'איז מותר, נאר ווייל ער פילט נישט אז זיי זענען ערוה — "גופן כגופו." דאס באווייזט אז דער עיקר פראבלעם ביי א צווייטן מענטש איז דער הרגשה פון ערוה, נישט נאר דער פיזישער מציאות.

2. **דער צוזאמשטעל פון מיאוס און הרהור אין איין סוגיא:** דער רמב"ם שטעלט צוזאמען: (א) נאקעטקייט אליין איז נישט פאסיג פאר קדושת המצוה — אפילו אן הרהור (ווי ביי א מאן וואס שלאפט נאקעט), (ב) ביי אשתו זעט מען פארקערט — ס'איז "אינו מרגיש", ס'איז נישט פשט אז ער האט א הרהור, נאר ער איז נאך אפן (מגולה), דארף ער מאכן א הפסק. דאס באווייזט אז ערוה האט א חלק וואס איז ענלעך צו צואה — נאקעטקייט אליין איז א דבר מגונה, נישט פאסיג פאר קריאת שמע.

גיל פון קטנים לענין ערוה

דער רמב"ם: "זכר בן שתים עשרה שנה ויום אחד, נקבה בת אחת עשרה שנה ויום אחד — דוקא כשכבר 'שתי עיניך רואות את צרכיך' (שהגיעו לגדלות/maturity)." —

פשט: ביז דעם גיל זענען זיי "קטנים" און גופן כגופו. נאך דעם גיל — אויב זיי זענען שוין mature (תובעים את אביהם) — זענען זיי שוין ווי פרעמדע, און מ'דארף מאכן א הפסק/טיילונג ווי ביי א צווייטן מענטש.

חידושים:

1. **צוויי באדינגונגען פאר'ן איסור:** עס דארף זיין ביידע נאנים צוזאמען — סיי דער עלטער (עלף/צוועלף) און סיי דער גוף (סימני הגדלות). אויב דער גוף איז נאך נישט אנטוויקלט, אפילו מ'איז שוין אין דעם עלטער, איז נאך נישטא דער ענין פון גנאי.

2. **אבער בר מצוה עלטער איז אן אבסאלוטער גדר:** ווען מ'דערגרייכט י"ג שנה ויום אחד, איז שוין אסור אפילו דער גוף איז נאך נישט אנטוויקלט. ווייל א גדול איז שוין א גדול — דאס איז א לעגאלער סטאטוס וואס איז נישט אפהענגיק אין סימני הגדלות.

2. **וואס דארף מען טון ביי ערוה?** מ'דארף נישט מרחיק זיין (ווי ביי צואה), נאר מ'דארף זיך אויסדרייען די פנים לצד אחר — דאס אליין איז גענוג.

3. **צוויי אספעקטן פון ערוה:** ערוה האט צוויי חלקים: (א) א דבר מגונה/מאוס — ענלעך צו צואה, (ב) אן ענין פון הרהור/דיסטורעקשאן. ביי מקום מגולה (ערוה ממש) איז עס אפשר מער מאוס; ביי גוף אשה איז עס מער הרהור. אבער ווייל אפילו ביי מקום מגולה העלפט נישט מחיצה של זכוכית, זעט מען אז דער עיקר פראבלעם איז אומעטום דאס זען, נישט דאס זיין אין דעם זעלבן מקום.

כל גופה של אשה ערוה — טפה באשה ערוה

דער רמב"ם: "לפיכך לא יסתקל בגופה של אשה כשהוא קורא, אפילו אשתו. אם היה מגולה טפה מגופה לא יקרא כנגדה."

פשט: מ'טאר נישט קוקן אויף א פרוי ווען מ'ליינט קריאת שמע, אפילו אויף זיין אייגענע פרוי. אויב א טפה פון איר גוף איז מגולה, טאר מען נישט ליינען קעגן איר.

חידושים:

1. **"לא יסתכל"** — נאר קוקן, נישט זיין: דער לשון איז "לא יסתכל" — מ'זאל נישט קוקן. ס'איז נישט אן איסור פון זיין אין דעם זעלבן פלאץ. דער רמ"א זאגט נישט אז מ'דארף איבערליינען קריאת שמע אויב מ'האט געליינט לעבן אן אשה — מ'דארף זיך נאר אויסדרייען.

2. **טפה מגולה** — וואס מיינט עס? קען זיין אז ס'רעדט פון מקומות וואס זענען נארמאלערהייט צוגעדעקט — ווען זיי ווערן מגולה איז עס א פראבלעם. אפשר פניה (איר פנים) איז נישט קיין פראבלעם, אבער איר גוף וואס איז מגולה — יא. א פרוי מעג דאך זיין מגולה אינדערהיים, ס'איז נישט קיין איסור.

3. **דער צוזאמשטעל פון מיאוס און הרהור:** דער רמב"ם שטעלט צוזאמען אין איין סוגיא צוויי פארקערטע ענינים: (א) צואה — וואס איז מיאוס, א מענטש איז "אזוי שטארק אז ער האט צואה", (ב) ערוה — וואס איז אן ענין פון פשטות פון מענטשליכקייט. ביידע זענען נישט פאסיג פאר קדושת המצוה פון קריאת שמע. נאקעטקייט אליין, אפילו אן הרהור, איז נישט פאסיג.

ערוות עצמו — זיין אייגענע ערוה

דער רמב"ם: "כנגד ערוות עצמו — לעיכובא כשיראה ממש את ערוותו כשהוא ערום. אם יש חגורה של בגד או עור על חלציו — מותר לקרות."

פשט: ביי זיין אייגענע ערוה איז דער עיקר אז ער זאל נישט ממש זען זיין ערוה. אויב ער האט אן אונטערוועש (חגורה של בגד או עור), מעג ער ליינען. דער עיקר איז אז ס'זאל זיין צוגעדעקט, אויך פון אונטן (זיין עקב/וואו ער זיצט).

חידוש: אפילו ער זעט נישט זיין ערוה, אבער ער טאטשט עס (נוגע בבשרו) — איז דאס אויך א פראבלעם.

יושב ערום בטליתו — שלאפן נאקעט אונטער א דעקע

דער רמב"ם: "יחויץ טליתו מתחת לבו — אבער אם יושב מצוברא, לא, ווייל לבו רואה את הערוה."

פשט: אויב א מענטש שלאפט נאקעט אונטער א דעקע, דארף ער מאכן אז די דעקע זאל טאטשן זיין גוף צווישן ערוה און לב — דאס מאכט א הפסק. אבער אויב ער ליגט מצוברא (צוזאמגעבויגן), העלפט דאס נישט, ווייל לבו רואה את הערוה — דער גאנצער גוף איז מגולה אונטער דער דעקע.

פאר'ן גדר פון ווען דער גוף ווערט באטראכט אלס "ערוה". דאס איז דער "עת דודים" — ווען קינדער ווערן גרויס, דארף מען שוין מאכן א הפסק, ווייל עס איז שוין "פרעמד" — נישט דער זעלבער גוף.

סיום

עד כאן הלכות "והיה מהניך קדוש" — די הלכות פון טהרת המחנה פאר'ן ליינען קריאת שמע, באזירט אויף דעם פסוק "והיה מהניך קדוש".

תמלול מלא

הלכות קריאת שמע פרק ג' — טהרת קריאת שמע

הקדמה לפרק

אקעי, רבותי, הייבן מיר אן הלכות קריאת שמע פרק ג'. לאמיר אנפאנגען מיט די נדבנים. יא, אונזער נדבן איז אונזער באקאנטער תומך תורה, רבי יואל הלוי וועצבערגער, דער נשיא פון מכון כרם תורה והכמה, וואס ער האט געגעבן די ערשטע פאר שיעורים כדי אלע אידן זאלן זיך אויסלערנען פון אים. ממן ילמדון וכן יעשו. ווער ס'ווייל מנדב זיין צו שטיצן תורה, שטיצן א שיעור וואס הונדערטער טויזנטער אידן האלטן מיט, און לדורי דורות, ס'קען נאך זיין טויזנטער מיליאנען, מ'ווייסט נישט וויפיל מענטשן גייען עס אלץ הערן במשך די דורות הבאים, און אויך אז אונז צוויי זאלן קענען זיצן און לערנען מיט א רואיגקייט, איז א געוואלדיגע זכות. ס'דארף נישט זיין לעילוי נשמת, לכבוד א שמחה, לכבוד א בורטדעי, ס'איז סתם אזוי ווייל ס'איז נתעורר, שיק אריין. א גרויסן יישר כח.

ולמפרע, מ'זאגט תודות מראש, אזוי ווי מ'זאגט.

די נושא פון דעם פרק — קריאת שמע תופס את מקומו

אז יעצט גייען מיר לערנען אזוי, די דריטע פרק אין הלכות קריאת שמע. מיר האבן געלערנט שוין אז מ'דארף ליינען קריאת שמע, און וויאזוי מ'דארף עס ליינען. יעצט גייען מיר לערנען אז קריאת שמע איז נישט סתם א זאך, ס'איז נישט סתם א זאך וואס מ'טוט אין די קאפ און אין די הארץ, מ'דארף האבן כוונה, בדיעבדיגע כוונה, לכתחילה'דיגע כוונה וכו'. קריאת שמע איז א זאך וואס איז חל אויף די גאנצע צימער וואו מ'דאוונט, וואו מ'זאגט קריאת שמע. ס'איז נישט סתם, ס'איז תופס את מקומו.

מ'איז דאך ממליך הקב"ה, אזוי ווי מיר האבן פריער געלערנט, אויף די גאנצע וועלט, אבער זיכער קודם אין די צימער וואו מ'איז. ס'איז כביכול כמעט יעדע מאל וואס א איד ליינט קריאת שמע, איז אזוי ווי ער מאכט א מחנה שכינה, אזוי ווי ער מאכט א בית המקדש פון דעם פלאץ. ממילא איז דא א הלכה, ס'שטייט "והיה מהניך קדוש", פון דעם לערנט די גמרא ארויס אז אין א פלאץ וואס איז א מקום מטונף, א פלאץ וואס איז נישט ריין, טאר מען נישט ליינען קריאת שמע. פארוואס? ווייל דאס איז נישט קיין מקום קדוש.

איז דאס איז די נושא פון דעם פרק. אונז האבן מיר אביסל... די מדרש זאגט אז ס'איז א "גשכורת כעורב", אז מ'לערנט הלכות וואס רעדט צופיל וועגן צואה און אלע אזעלכע זאכן, אבער בעצם איז עס אלעס געבויט אויף דעם זייער שיינע זאך, אז ליינען קריאת שמע, ס'געשעט עפעס אין די רום. א צימער וואס א מענטש ליינט קריאת שמע ווערט א מקום קדוש. ממילא, א מקום קדוש דארף זיין ריין, דארף זיין הגון וכו'.

פיר קאטעגאריעס פון הלכות

סא מיר גייען לערנען פיר סארט זאכן וואס איז נישט גוט. די וועג וויאזוי מ'לערנט דאס איז על דרך השלילה. פיר סארט זאכן... די אלע זאכן האט אויך צוטון מיט דעם אז רוב הלכות קריאת שמע רעדט ווען א מענטש ליינט קריאת שמע אינדערהיים. און איך מיין אז דאס אז מ'ליינט קריאת שמע אינדערהיים האט אויך צו טון מיט דעם אז ס'איז בשעה שבני אדם שוכבים

ובשעה שבני אדם קמים, ווען מ'שטייט אויף און ווען מ'גייט שלאפן. סא ווען מ'ליינט ביי די נץ איז נאך נארמאל אז א מענטש זאל זיך אויפוועקן אין יענע שעות, בערך וועקט זיך א מענטש אויף. היינט אז מ'ליינט קריאת שמע ווען מ'קומט אן אין שול, איז די גאנצע הלכה זענען אנדערש אביסל.

זייער גוט. אמת, ס'איז נישט פשוט אז א שול איז נישט קיין מקום ערבות, ס'איז א מקום קדוש, אבער דעמאלטס וועלן מיר גיין לערנען. מיר וועלן גיין לערנען אז ביי תפילה איז דא ענליכע הלכות, אבער רוב פרטים שטייען טאקע וועגן קריאת שמע. און דאס איז אז קריאת שמע דארף זיין אין די קורצע צייט צווישן עלות השחר און נץ החמה, אביסל פאר נץ החמה, איז א נארמאלע צייט אז דעמאלטס זאל א מענטש זיין אינדערהיים, וואס מ'האט זיך דזשאסט אויפגעוועקט. ממילא קומט צו די אלע הלכות אויב מ'טוט עס וואקענדיג, אויב מ'טוט עס גייענדיג, אויב מ'טוט עס אין א שמוציגע פלאץ, און דאס איז מערסטנס ווייניגער נוגע.

סא מיר וועלן גיין לערנען פיר כללים, פיר זאכן:

1. **נטילת ידיים און חיציץ ידיים** — קודם כל איז דא אן ענין פון נטילת ידיים און חיציץ ידיים, אז ס'זאל נישט זיין קיין שמוציגע הענט ווען מ'ליינט קריאת שמע.

2. **מקומות מסוימים** — נאכדעם איז דא א הלכה, ס'איז דא געוויסע סארט פלעצער, נישט נאר ווייל ס'איז שמוציג, אפילו ווען זיי זענען נישט שמוציג, מיר וועלן לערנען די פרטים, פלעצער אזויווי בית המרחץ און בית הכסא, וואס דאס איז נישט קיין פלאץ וואו מ'ליינט קריאת שמע, ס'איז נישט קיין מקום קדוש, נישט קיין מקום טהור.

3. **צואה ומי רגלים** — נאכדעם איז דא די שמוץ אליינס, צואה און מי רגלים און אנדערע שמוץ, וואס אפילו אין נישט קיין מקום, נישט קיין בית הכסא סתם, מיר וועלן לערנען אלע פרטים, וואס דארט קעגן זיי און נעבן זיי ליינט מען נישט קריאת שמע.

4. **ערוה** — נאכדעם איז דא די פערדע דין, וואס דאס איז די דין ערוה, די ערוה פון א צווייטן מענטש אדער אפילו פון זיך אליינס, אז די גוף פון די מענטש, אפילו ווען ס'איז יא ריין, אבער אויף אן אופן וואס ס'איז אויפגעדעקט, וואס ס'איז נישט צניעות'דיג, נישט קיין דרך ארץ צו ליינען דארט קריאת שמע, איז אויך דא הלכות אויב מ'טאר נישט ליינען קריאת שמע.

שטימט. יא, זייער גוט.

הלכה א — רחיצת ידיים לפני קריאת שמע

דאס איז די ערשטע הלכה. **קודם קריאת שמע רוחץ ידיו במים קודם שיקרא.** דארף מען זיך אפואשן די הענט, ווייל די הענט איז געווענליך די זאך וואס איז יא שמוציג, ווי ידיים עסקניות הן. ממילא דארף מען מאכן זיכער אז די הענט זענען ריין פאר מ'ליינט קריאת שמע.

הגיע זמן קריאה ולא מצא מים, וואס טוט זיך אז ער האט נישט געטראפן וואסער? **לא יאחר קריאתה ויחפש אחר מים**, זאל מען נישט וועגן דעם פארשפעטיגן קריאת שמע. **אלא**, נאר וואס דען? בליית ברירה, וואסער איז די בעסטע וועג פון וואשן. אזוי אויך וועגן פון רייניגן די הענט, דארף ער עס

איז דער שני ספק אם הזמינו אם לאו, איז אויף די צווייטע צימער א שאלה צו מ'האט עס אויך מזמן געווען לבית הכסא. לפיכך אין קורין בו לכתחילה, ווייל יענע צימער הייסט אויך א ספק אז אפשר גייט דארטן זיין א בית הכסא. ואם קראו יצא, אויב האט ער יא געליינט אין דעם וואס איז נאר א ספק, איז ער יא יוצא.

דאס "וזה" הייסט יד, אזוי ווי "ידות לנדרים", איינער זעט א נזיר און ער זאגט "ואני", די זעלבע זאך יד לבית הכסא, שטייט אין די גמרא אין נדרים די חקירה.

שטייט דאך "ויהיה לך יד על אונך". אמר "וגם זה", אויב האט ער אבער געזאגט יא קלאר "אויך דאס וועט זיין א בית הכסא", האט ער יא געמאכט א הזמנה, הרי שניהם מוזמנין, מיינט אז ביידע בתים זענען מוזמן לבית הכסא, ואין קורין בהם.

הצר המרחץ

דאס וואס מ'האט געזאגט א מרחץ אז מ'טאר נישט ליינען, איז איבעראל אין די מרחץ, נאר אין די פלאץ וואו מ'שטייט נאקעט. אבער הצר המרחץ, דרויסן פון די מרחץ, ווי א מקום שבני אדם עומדין שם לבושי, איז יא מותר לקרוא בו קריאת שמע.

הלכה ד-ה — כל ענייני דברי קודש במרחץ ובבית הכסא

יעצט גייען מיר לערנען אז אין די פלעצער, דאס איז א בית המרחץ אדער א בית הכסא, איז נישט נאר אן איסור פון קריאת שמע, נאר בכלל ענינים שבקדושה זאל מען נישט זאגן אין די פלעצער. ולא קריאת שמע בלבד, אלא כל ענייני דברי קודש, יעדע זאך וואס איז ווערטער פון קודש, דאס הייסט אמירות פון קדושה, זאגן תורה אדער תפילה. דברי קודש מיינט נישט הייליגע זאכן, ס'מיינט הייליגע ווערטער, יא? מלשון דיבור.

אפילו אמרו בבית המרחץ ובבית הכסא, אפילו אמרו בלשון חול, אפילו מ'האט עס געזאגט, מ'האט פריער געלערנט אז מ'קען זאגן קריאת שמע אין בכל לשון, אבער דא רעדט ער בכלל, ער רעדט פון דברי תורה, אפילו מ'האט עס געזאגט בלשון חול, טאר מען נישט זאגן אין א בית המרחץ אדער א בית הכסא.

איסור הרהור בדברי תורה

דער רמ"א ברענגט "ולא יאמר אלא דברי חול", נישט נאר לערנען טאר מען נישט אין אזא פלאץ, נאר אפילו זאגן, נישט נאר זאגן מיט די ווארט, נאר אפילו להרהר בדברי תורה בבית הכסא ובבית המרחץ ובמקום הטינופת. אפילו מהרהר צו זיין בליבו בדברי תורה, און טאר מען נישט אין א בית הכסא אדער א בית המרחץ אדער סיי וועלכע מקום הטינופת.

וואס מיינט מקום הטינופת? דאס איז א מקום שיש בו צואה ומים הרגלים. דאס איז בעצם די קאטעגאריע וואס מ'גייט לערנען אין די נעקסטע קאטעגאריע פון פלעצער וואו מ'ליינט נישט קריאת שמע, און די אלע פלעצער טאר מען נישט אויך נישט מהרהר זיין בליבו בדברי תורה. שוין, דאס איז זייער א שווערע הלכה מקיים צו זיין. לאמיר גיין ווייטער.

די גמרא שטייט אז א תלמיד חכם טאר בכלל נישט שטיין אין א מקום הטינופת. מ'זאל פרובירן די קורצסטע וואס מ'קען, ווייל מ'דארף א גאנצע זאך פארגעלערנט האבן. מ'זאל נישט גיין בכלל אין אזא פלאץ, בכלל זאל מען נישט גיין אין אזא פלאץ. וואס פאר א מין זאך איז צו גיין אין אזא פלאץ?

דברי חול בלשון הקודש וכינויים

זאגט דער רמ"א ווייטער, "דברים של חול מותר לאמרם בלשון הקודש בבית הכסא". ער האט נישט געזאגט דברים של קודש, ווייל דברים של קודש טאר מען נישט זאגן אפילו. קודש ווערט נישט דורך א געוויסע שפראך, קודש ווערט ווייל דער תוכן דערפון איז קודש. מ'מילא אפילו אויב מ'זאגט קודש אין פארטוגעזיש, איז נישט קיין חילוק אין וועלכע שפראך, איז עס הייליג. מה שאין כן דברי חול, אפילו אויב דו זאגסט עס בלשון

אפווישן בעפר, בצרור, אויף א שטיין, אויף זאמד, אדער אויף א קורה, אדער אויף א חלק פון די הויז, וקורא, און ער זאל ליינען אזוי. ווייל ס'איז נישט כדאי וועגן דעם... נקיות איז זייער וויכטיג, אבער קריאת שמע בזמנה איז חשוב.

ניין, גוט. זעט אויס אז ער רעדט דאך דא ווייטער פון די זמן פון נץ החמה, וואס ס'גייט זייער שנעל אוועק. ס'שטייט אין גמרא אז רב חסדא האט געשאנקען ווער ס'גייט נאך זוכן וואסער און ס'איז דא די צייט. יעצט, קודם דארף מען ליינען קריאת שמע.

הלכה ב-ג — מקומות שאין קוראין בהם

זאגט דער רמב"ם ווייטער, אין וועלכע פלעצער דארף מען זיין ריין? אין קודם, לא בבית המרחץ, ולא בבית הכסא, אפילו אין בו צואה, ולא בבית הקברות, ולא בצד המת עצמו. די אלע פלעצער זענען פלעצער וואס ס'איז נישט כבוד'יג.

דיון: בית הקברות — לעג לרש אדער נקיות?

אבער בית הקברות איז נישט וועגן לעג לרש, האב איך געזען גוט? ס'איז אויך וועגן נקיות. ס'שטייט אזוי. ס'שטייט אזוי. יא, אקעי. קען זיין אז ס'איז יא. די גמרא שטייט אז ס'איז לעג לרש, אבער ס'קען זיין אז ס'איז מער אויך א מקום... ס'איז נישט קיין כבוד'יגע פלאץ.

אבער ווען ער איז מורחק ארבע אמות פון א קבר אדער פון א מת, דעמאלטס מעג מען יא ליינען קריאת שמע.

דין חזרה על קריאה במקום שאין קוראין בו

יעצט א וויכטיגע כלל, די אלע הלכות זענען מעכב. זאגט דער רמב"ם, וכל מי שקרא במקום שאין קורין בו, ס'איז נישט א גוטע קריאה, ס'איז געווען א קריאה פון אן נקיות, חוזר וקורא, זאל ער נאכאמאל איבערליינען קריאת שמע. אה, יא, אין א פלאץ וואס איז יא ריין, אוודאי.

בית הכסא חדש ומרחץ חדש

זאגט דער רמב"ם ווייטער, בית הכסא החדש, ער זאגט יעצט אז א בית הכסא אפילו ער האט נישט צואה איז נישט קיין פלאץ וואו מ'מעג. אבער וואס טייטשט דאס ער האט נישט צואה? ווייל ווען ווערט עס ווען מ'האט געבויט א בית הכסא און ס'איז נאך נישט געווען דערין קיין צואה, הייסט עס אויך אזוי?

זאגט דער רמב"ם ניין. בית הכסא חדש שהכינו ולעולם לא נשתמש בו, ס'איז נאך נישט דא אין אים קיין דין הזמנה אז דאס איז א פלאץ וואס איז נישט... א נייע בית הכסא וואס איז יעצט גרייט און מ'האט נאך נישט געניצט, איז כנגזד מותר לקרות קריאת שמע. אבל לא בתוכו, אינעווייניג אין די בית הכסא מעג מען נישט. א בית הכסא איז א בית הכסא. אבער ווען מ'איז נאך נישט געווען דערין מרחיק זיין. אבער ער זאגט אז באמת ווען מ'איז מורחק ד' אמות, יא, אין די בית הכסא טאר מען נישט זיין אפילו לא נשתמש בו, ווייל ס'איז דאך א מקום ווייל מ'האט עס געבויט פאר א בית הכסא. אבער אינעווייניג טאר מען נישט.

מרחץ חדש, א נייע מרחץ, מעג מען יא, ווייל א מרחץ איז נישט אזא מין נישט מכובד'יגער פלאץ, נאר נישט שמוציג, ווייל ס'איז זוהמא, ווייל מ'וואשט זיך. אבער אויב מ'האט עס געבויט ניי, איז נישט קיין גנאי די זאך. ס'איז מער מאוס. יעדער איינער פארשטייט אז א בית הכסא איז מער מאוס פון א בית המרחץ, מ'מילא, אבער ווען ס'איז פון לאנג, מ'האט עס נאכנישט גענוצט, איז נישט קיין פראבלעם.

חקירה בהזמנת בית הכסא — "וזה" לעומת "אף זה"

זאגט דער רמ"א אן אינטערעסאנטע חקירה וואס ער ברענגט אראפ אין די הלכות הכנה לבית הכסא, הלכות הזמנה בעצם, יא? איז אזוי: א מענטש האט צוויי צימערן, און אין איינס פון זיי האט ער געמאכט א בית הכסא, ואמר על השני "וזה". ער האט אנגעגרייט אז איינס פון זיי זאל ווערן א בית הכסא, און ער האט געזאגט "וזה". נישט "אף זה", אויב ער האט געזאגט "אף זה", דאס וועלן מיר זען, ער האט געזאגט נאר "וזה".

חזרה צו דער הלכה: שמות המיוחדים

עניוועיס, אבל השמות המיוחדים. אבער לכאורה, לויט דעם רמב"ם מעג מען זיכער, ווייל ס'איז זיכער נישט קיין כינוי. אבער אויב ס'איז פארקערט, אויב מ'מיינט יא, קען זיין ס'איז בכלל שלום, אויב מ'וועט לערנען אז דער רמב"ם האלט יא מ'טאר נישט זאגן שלום, דעמאלטס קען זיין אז ס'איז יא. זייער גוט.

אבער השמות המיוחדים, וואס זענען די שמות המיוחדים? די שמות, מיר האבן פריער געלערנט אין ספר המדות ביי די איסור פון מחיקה, "לא תעשון כן לה' אלקיכם", מ'טאר נישט אויסרייסן דעם אייבערשטנס נאמען, "הם השמות שאינן נמחקין", אלע שמות וואס מ'רופט אן דעם אייבערשטן. דאס הייסט זיי זענען מיוחדים ווייל דאס זענען ווערטער וואס מ'זאגט נאר אויף דעם אייבערשטן. אגב, ס'איז נישט קיין שם המפורש, אבער ס'איז א שם מיוחד, און אזוי ווייטער. אה, זייער אינטערעסאנט. מיר האבן געזען אין הלכות מגדל אז ס'איז דא שם המיוחד אדער שם המפורש. דער רמב"ם זאגט אז ער מיינט ביידע, דער שם הוי"ה אדער דער שם אדני". דא זעט מען אז אמאל קען זיין שמות המיוחדים, אלע שמות שאינן נמחקין. ער מיינט די מיוחדים אז זיי זענען מיוחד פאר'ן אייבערשטן, ס'שטייט נישט אויף אנדערע. יא, אבער מ'זאגט יא, אלקים קען דאך זיין א דייך וכדומה. אפשר אין הכי נמי, מ'זאגט אז פאר א דייך מעג מען יא, I'm not sure.

זייער גוט. איז דעמאלטס וואס? **אסור להזכירן בבית הכסא ובבית המרחץ הישן.** וואס מיינט ער "הישן"? אה, נישט א מקום מוכן. הזמנה איז נישט די פראבלעם, נאר ווען ס'איז ממש מוכן. מיר האבן דאך שוין געלערנט אז בית המרחץ האט נישט קיין הזמנה.

הלכה: מוחה זיין אן עבירה אין בית הכסא/מרחץ

ואם נכנס אדם לשם בדבר אסור, בבית המרחץ, בבית הכסא, אויב ס'פעלט אויס, א מענטש וויל טון אפשר אן עבירה אין בית המרחץ, מ'רעדט פון דעם ענין פון די הלכה, מ'טאר נישט. דעמאלטס מאכט ער, **אפילו בלשון הקודש שאינו קודש,** ווייל להפליא שמועות רעות איז נישט דא קיין איסור. די גאנצע זאך פון כבוד איז זייער גוט ווען מ'קען אים גרייכן אינדרויסן לערנען, אבער דא מוז מען אים יעצט...

לאמיר דיך טעסטן, געדענקסט וואו מ'האט געלערנט אביסל אן ענליכע הלכה? מ'טאר נישט מוחה זיין אן אדם בפני רבו, אבער מוחה זיין א איד פון איסור מעג מען, ווייל מוחה זיין א איד פון איסור דארף מען נישט זיך רעכענען אזוי. ס'איז גובר אויף חילול ה'. זייער גוט. ס'איז די זעלבע זאך, במקום שיש חילול ה' אין חולקין כבוד לרב, דא איז אויך במקום שיש כבוד ה' אין עושיין חילול. אקעי, ס'איז נישט שייך. בקיצור, להפליא שמועות רעות מעג מען, ווייל ס'איז נישט קיין... ס'איז נישט קיין איסור. זייער גוט.

הלכה ו: צואה - וועלכע צואה איז אסור

שוין. יעצט גייען מיר לערנען, דאס איז אלץ געווען די פלעצער וואס מ'טאר נישט. יעצט גייען מיר לערנען פון די באגרעניצטע זאכן, מקום הטינופת גופא, אבער ווען ס'איז דא א טינופת, וואס? קודם גייען מיר לערנען וואס מיינט די טינופת, נאכדעם גייען מיר לערנען וועלכע טינופת, און נאכדעם גייען מיר לערנען וואס מ'טוט ווען ס'איז דא א טינופת, און אזוי ווייטער.

צואה, צואת כל אדם וכלב וחזיר בזמן שיש בצואה ריח רע, דאס הייסט, סתם צואה פון א כלב און חזיר איז דאס נישט קיין פראבלעם, נאר ווען מ'לייגט אריין עורות דעמאלטס שטינקט עס מער און ס'מאכט עס ערגער. **בכל צואה שריחה רע כגון אלו, אסור לקרות קריאת שמע כנגדן. לכן כנגדן מהרחק לאדם,** אבער מהרחק לבהמה איז יא קורא כנגדן, ווייל ס'איז נישט אזוי מגונה. דער חוות דעת פון ר' חיים זאגט אז א מענטש, ווען זיין חלק המגונה איז דער מערסטער מגונה.

הלכה: קטן שאינו יכול לאכול כזית דגן

ער זאגט, **קטן שאינו יכול לאכול כזית דגן,** א קטן וואס עסט נאך נישט קיין כזית דגן, **ובכדי שיאכל גדול שלוש ביצים,** ס'קען אים דויערן זייער

הקודש מיט א פארקנייטשטע שטערן, דו זאגסט עס ווי א רבי, איז עס נאך אלץ דברים של חול.

זאגט דער רמ"א ווייטער, **"וכן הכינוים, כגון רחום ונאמן"**, אויב מ'רעדט וועגן דעם אייבערשטן, ווי לאנג ס'איז נישט פון די שמות המפורשים, שמות וואס מיינט דעם אייבערשטן, נאר ס'איז א כינוי, ווי גויים זאגן "דער אייבערשטער וואס איז א רחום אדער נאמן", וואס מ'מיינט דעם אייבערשטן אבער ס'איז א כינוי, **"מותר לאמרם בבית הכסא"**, ווייל דאס הייסט נאך אלץ דברים של חול.

דיון: שאלת "שלום" בבית הכסא

אבער וואס טאר מען נישט? **"שמא יאמרו שהוא אומר הכינוי על אדם, לא על הבורא"**. איך ווייס נישט, איך טראכט, ס'קען זיין טאר מען רעדן פון דעם אייבערשטן אין בית הכסא. ס'איז דא א פראבלעם, ווייל די גמרא זאגט אז מ'טאר נישט שאול שלום אין בית הכנסת, ווייל שלום איז משמותיו של הקדוש ברוך הוא. וואס איז שלום? ס'איז זיכער נישט אפילו א כינוי, ס'איז סתם עפעס א זכר. מ'דארף פארשטיין בעסער, ס'איז נישט קלאר.

נו, מ'זעט וויאזוי דער כסף משנה זאגט דאס. די מפרשים מערקן די זאך. אה, ער זאגט אז מ'טאר נישט זאגן שלום. ס'שטייט אין די גמרא, אין די פריערדיגע גמרא. דער רב ברענגט נישט יענע גמרא, ווייל שלום שלום שלום, האט דער רב קריגט זיך טאקע, און ער זאגט אז מען טאר נישט.

הלכה ה: כינויים ושמות המיוחדים

זאגט דער רמב"ם ווייטער, **"וכן הכינויים, כגון רחום ותנון"**, ווען מ'רעדט וועגן דעם אייבערשטן, ווי לאנג ס'איז נישט פון די שמות המפורשים, שמות וואס מיינט דעם אייבערשטן, נאר ס'איז א כינוי, כגון זאגן דער אייבערשטער, וואס איז א רחום אדער א נאמן וואס מ'מיינט דעם אייבערשטן, אבער ס'איז א כינוי, **מותר לאומרן בבית הכסא,** ווייל דאס הייסט נאך אלץ דברים של חול.

קושיא: דער ענין פון שלום

אבער וואס טאמער נישט? ס'קען זיין אז ער מיינט אז מ'זאגט דעם כינוי אויף א מענטש, נישט אויף דעם אייבערשטן. איך ווייס נישט, איך טראכט, ס'קען זיין דא רעדט מען פון דעם אייבערשטן אין בית הכסא. ס'איז דא א פראבלעם, ווייל די גמרא זאגט אז מ'טאר נישט מאכן שאלת שלום אין בית הכנסת, ווייל שלום איז שמו של הקב"ה. דא וואס איז שלום? ס'איז זיכער נישט אפילו א כינוי, ס'איז סתם עפעס א זכר. מ'דארף פארשטיין בעסער, ס'איז נישט קלאר.

שיטות הראשונים: כסף משנה, רמב"ם, ראב"ד

נו, מיר זעען וויאזוי דער כסף משנה זאגט דאס. דער מפרש המשנה זאגט, אה, ער זאגט אז מ'טאר נישט זאגן שלום. דאס שטייט אין די גמרא, א פשוט'ע גמרא. דער רמב"ם ברענגט נישט יענע גמרא בכלל, אפשר האלט ער עס נישט. אדער דער ראב"ד קריגט זיך טאקע און ער זאגט אז מ'טאר נישט זאגן שלום אדער קיין שום זאך וואס שטייט אויף דעם אייבערשטן.

דער ראב"ד'ס חידוש וועגן "רחום"

און דער ראב"ד זאגט אויך נאך אן אינטערעסאנטע זאך, אבער איך וויל נישט אלץ מאריך זיין אויף דעות, אז דאס ווארט רחום איז זייער אינטערעסאנט. ס'זעט אויס אז דער ראב"ד האט פארשטאנען, אזוי מיינן איך דער ראב"ד מאכט, אז די ריזן פארוואס מ'מעג זאגן כינויים איז פשוט ווייל ווען מ'זאגט נאמן, מיינט עס נישט דווקא דעם אייבערשטן. א מענטש קען אויך זיין א נאמן. דער ראב"ד טענה'ט, רחום שטייט נישט אויף קיינעם נאר אויף דעם בורא, ממילא טאר מען עס נישט זאגן אין בית הכסא. מענטשן זאגן, וויאזוי זאגט מען? דער דערבארעמדיגער? אבער ס'איז אזוי. אקעי. אויף דעם שטייט נישט נאר אויף דעם בורא, ממילא טאר מען עס נישט זאגן אין בית הכסא. ס'איז אינטערעסאנט, ווייל ס'שטייט יא איינמאל אין תהילים, "חנן ורחום וצדיק". ס'איז דא וואס זאגן אז דאס מיינט אז דער צדיק איז א רחום. ס'זעט אויס אז דער ראב"ד האט נישט געלערנט אזוי פשוט אין יענעם פסוק.

"נתן רביעית מים לתוך מי רגלים שלפני המטה", דארטן וואו מ'האט משתין געווען אמאל, איז א רביעית איז מבטל מי רגלים בתוך ארבע אמות.

הלכה יא: צואה בגומא, כסוי ברוק או בטיט

"היתה צואה בגומא", אויב די צואה איז אין א גריבל, איז קען ער, ווי לאנג די גרוב איז אפן איז א פראבלעם, אבער ער קען צודעקן די גרוב מיט זיין פיס וקורא. **"והוא שלא יגע בה"**, ער טאר נישט אבער עס רירן מיט זיין שיד, ווייל דאס איז יא חשוב א דבר מ'אוס. ס'איז שמוציג, זיין שיד איז שמוציג. אויסער אז ער געט אריין אין די צואה **"מעט רוק או מעט טיט"**, נאר א טראפל, דעמאלטס קען ער עס מבטל זיין אפילו מיט א טראפל רוק, אדער ער געבט אריין א שפי, א גראבע שפי האט זיך דאס כיסה, ביז ער דעקט עס צו וקורא.

איז דאס איז אלעס וואס מיר האבן געלערנט אז די ריח רע איז נאך דא, און וואס מען דארף טון. און וואס איז אויב ס'איז דא א צואה וואס איז שוין טרוקן? ס'איז נישט... ס'האט נישט איבערגעלאזט אין די טישוס. ס'איז איבערגעבליבן אפשר א קליין ביסל וואס האט נישט גוט אפגעווישט. ס'מיינט זיך ווי א שטיקל, יא. וואס איז אין די טישוס. צואה על בשרו. וואס זאל איך זאגן? יא, יא, זאגסטו אזוי. אדער אויב די יד איז מטונף אזוי ווי א בית הכסא, די הענט איז געווארן שמוציג אין בית הכסא.

הלכה יא (המשך): צואה על בשרו או ידו מטונפת

אבער אויב ס'האט נישט קיין שלעכטע גערוך, און ס'איז זייער קליין, אדער ס'איז זייער טרוקן, ממילא איז נישטא קיין ריח, ס'איז נישטא קיין פראבלעם פון די ריח. אפילו אין מקומו, דאס הייסט, ס'איז סתם על בשרו אדער על ידו. אויב ס'איז במקומו, אין די מקום וואו די צואה באלאנגט, וואס דאס קומט אויס, אבער בשעה שהוא עומד, ווען ער שטייט, זעט מען עס נישט, ווייל ס'ווערט צוגעדעקט. אבער אויב איז ער בשעה שהוא יושב, דעמאלטס איז **אסור לקרות עד שיקנה יפה יפה**. און אויב די צואה איז לח, און ס'האט א ריח רע, איז במקומו ערגער. דער רמב"ם זאגט נישט אז ס'איז זייער אסור, וויבאלד דארט איז עס לח און ס'האט יא א שלעכטע גערוך.

שיטת הגאונים: חומרא בידיים מטונפות

און ס'איז דא גאונים וואס זענען מחמיר אפילו אויף די ערשטע הלכה. **כמה גאונים הורו שאסור לקרות אם היד מטונפת, וכך ראוי לעשות**. דאס הייסט, זיי זאגן אז נישט נאר אויף במקומו זאל מען נישט ליינען קריאת שמע, נאר אויב די הענט איז שמוציג. אפשר די הענט איז אנדערש ווי בשרו, אפשר ס'איז סתם א פלאץ און בשרו יא, אבער אין זיין האנט איז דאך אויך נישט קיין זאך צו ליינען קריאת שמע. דער רמב"ם זאגט אז אזוי איז ראוי לעשות. ער זאגט נישט אז ס'איז א הלכה, ער זאגט אז ס'מאכט סענס. ס'איז אזא "זהירות משיבח" סיטואציע.

הלכה יב: ריח רע שיש לו עיקר ושאינו לו עיקר

איז ער כאן האבן מיר געלערנט פון, יא, וואס מען טוט ווען ס'איז דא ריח על בשרו. וואס איז אויב ס'איז דא סתם א ריח רע, נישט א צואה? יא? סתם א ריח רע. דאס הייסט, אויב ס'איז דא א ריח רע, און די עיקר איז דא, דאס הייסט, ס'איז דא עפעס וואס מאכט די ריח, ס'איז דא א צואה פון א דרעק-זאך, ס'דארף נישט זיין דווקא א צואה, ס'קען זיין עפעס אן אנדערע זאך וואס מאכט א ריח רע, וואס מיר האבן געלערנט פריער. וואס איז דעמאלטס? **מרחיק אמות וקורא, אם פסק הריח**. דאס הייסט, קודם כל דארף זיין פסק הריח, און נאכדעם, חוץ פון דעם, דארף זיין ד' אמות, און דעמאלטס ליינט ער קריאת שמע. **אם לא פסק, ער דארף ווארטן עד שלא יבוא לו הריח**. דאס הייסט, חוץ פון די ד' אמות, דארף ער אויך זיין אזוי ווייט ביז ער שמעקט עס נישט. **אבער בשאינו לו עיקר, כגון מי שהוציא רוח מלמטה**, ס'איז נישטא קיין זאך וואס מאכט די ריח רע, ס'איז נודף די ריח רע, ער דארף נישט מרחיק זיין ד' אמות, **מרחיק ממקומו כל שהוא וקורא**.

גוף של רעי ועבית של מי רגלים

לאנג ביז ער עסט יא א כזית, אבער אויב קען ער נאך נישט אזוי שנעל עסן א כזית דגן אזוי לאנג ווי א מענטש קען עסן כדי אכילת פרס, ווי לאנג ס'ווערט פאר א מענטש צו עסן א מוציא מצה ביים סדר, **אין מרחיקין לא מצואתו ולא ממימי רגליו**. איז ווי ס'שטייט אז ווי לאנג א קינד עסט נאך נישט קיין דגן איז זיין צואה נאך נישט קיין דבר מגונה. ס'שטייט אזוי שטארק. יא.

הלכה ז: צואה יבשה

ווייטער. זאגט דער רמ"א ווייטער, אה, **היתה צואה יבשה כחרס, אפילו אם היא יבשה, אסור לקרות כנגדה. אבל אם היתה יבשה יותר מחרס, עד שאם זורקה תתפרר, א מין יבשות, שאינה ראויה אפילו לכלב, פאר דעם שמעקט עס שוין נישט, איז מותר לקרות כנגדה**. ס'איז דאך פשוט אזוי, ווייל אויב נישט, ווייל די גאנצע וועלט, ס'זאמלט זיך דאך אן במשך אסאך דורות. נאר ס'ווערט בטל אמאל. אבער ס'איז שוין געווארן צואה, רייט? אבער ס'איז אסאך, ווייל ס'האבן געלעבט אסאך מענטשן, ס'ווערט בטל מיט די צייט. אקעי.

מי רגלים שנבלעו בקרקע, איז אזוי, **אם הוא עומד על יד**, אויב ס'מאכט נאס די הענט וואס ליגט כנגדן, אויב ס'איז נאר א טראפל אין נאס און ס'מאכט נישט נאס די הענט, **מותר**.

הלכה ח: הרחקה מצואה ומי רגלים

זאגט דער רמ"א ווייטער, מ'האט געשמועסט אז מ'טאר נישט ליינען צואה אדער מי רגלים, ווי ווייט דארף מען זיין? **כמה ירחיק מצואה ומי רגלים ואחר כך יקרא? ארבע אמות**. זאגט דער רמ"א, מדובר בזמן שאין להם ריח רע, אבער מ'זעט דאך, ער דארף זיין ארבע אמות אוועק דערפון, אפילו ווען ס'איז אין בעק פון אים אדער אין די זייט. **אבל אם הוא כנגד פניו**, און ס'איז יא מער א דבר מגונה, דאס איז אפשר מבולבל, **איז מרחיק מהם עד שלא יראה אותם**, דארף ער אוועקגיין מער ווי ארבע אמות. ביז ער זעט עס נישט ווי א דבר מכוער.

הלכה ט: מחיצה/הפסק מצואה

זאגט דער רמב"ם, **"אבל אם היה בינו ובין מקום הצואה"**, ווען ער איז אויף די זעלבע לעוועל מיט די דבר מ'אוס, **אבל אם היה שם מקום גבוה מעשרה טפחים או נמוך מעשרה טפחים**, אויב איז דא דארטן אזא שטיקל בערגל, איז דאס אזוי ווי א מחיצה, איז דאס עפעס וואס איז מפסיק צווישן אים און די דבר מ'אוס. ער איז אויף אן אנדערע לעוועל, ער איז אויף א פארטש אדער ער איז א לעוועל נידריגער. **יושב בצד המקום וקורא**, איז דאך דא א רשות הפסיק ביניהם, איז דאך דא עפעס וואס איז מפסיק צווישן זיי, מעג ער יא, דארף ער נישט זיין ד' אמות אוועק. **והוא שלא יגיע לו ריח רע**, דאס איז נאר אויב ס'קומט נישט קיין שלעכטע ריח. ס'איז נאר א פראבלעם אז ער איז במקום. מ'זאגט אז ס'איז א מקום הטינופת, מקום הטינופת, אז ס'איז דא אן הפסק, איז אויס מקום הטינופת.

הלכה י: כסוי צואה, מחיצת זכוכית, ביטול מי רגלים

והוא הדין אם כפה כלי על הצואה והמהפך ברגליו, ווייטער, ער האט צוגעדעקט א כלי, **אפילו שאינו מחובר בארץ, הרי היא כקבורה ומותר לקרות כנגדה**. הייסט עס אזוי ווי ס'איז באגראבן, ומותר לקרות כנגדה. ס'איז אן הפסק, ס'איז שוין נישט אין זיין רשות, ס'איז שוין נישט אין די זעלבע סיטואציע.

זאגט ער ווייטער, **"היה בינו ובין הצואה מחיצה של זכוכית"**, איז ס'איז טאקע דא א מחיצה, ער קען עס נישט שמעקן, אבער ער קען עס זען. **"אף על פי שהוא רואה אותה מאחורי הזכוכית, מותר לקרות בצדה"**, ווייל די פראבלעם איז נישט די זען, די פראבלעם איז די ריח. יא, ס'איז נאך אלץ דא א פראבלעם פון זען, אזויווי מיר האבן געזען, **"ולא יפנה לא לפניו ולא לאחריה ולא לצדיה"**, אבער דאס איז נאר ווען ס'איז אין די זעלבע רשות. אויב ס'איז אונטער אן אנדערע רשות, די זכוכית איז מפסיק, ס'איז גענוג הפסק.

ספק מקום וואס איז שמוציג. וואס איז פשט? אבער יענץ איז א ספק אז די צימער איז א... יא, יא.

שטייט אין די גמרא, ספק בבית, אבער ס'איז מער פון דעם, ווייל בבית איז נישט אמת'דיג א פלאץ וואס ס'באלאנגט צואה, ס'איז נישט מחזיק אז ס'זאל זיין צואה בבית סתם. די גמרא שטייט, שטייט בבית, פארשטייט? אבער ביי אשפה איז עס אנדערש. **הויא קורא באשפה, ואם נסתפק לו אם יש בה צואה אם לאו, לא יקרא עד שיבדוק, שחזקת האשפה שהיא מקום מטונף היא.** ס'איז נישט נאר א ספק, ס'איז אויך דא א חזקה קעגן דעם. די חזקה איז אז אין א שטוב איז נישט דא קיין צואה, אדער נישט גענוג צואה צו זיין א פראבלעם. און אן אשפה פארקערט, אן אשפה דארף מען טאקע נישט ביז ס'איז דא א בדיקה, אזויבאלד ס'איז דא א חזקה אז דארט איז דא צואה, דארף מען יא בודק זיין. ס'איז נישט נאר א ספק, ס'איז מער הלכות חזקה. אבער צואה במרגלותיו, אפילו באשפה מותר לקרות, ווייל במרגלותיו איז נישט אזא שרעקליכע זאך, און ממילא ווען ס'איז נאר א ספק מעג מען יא, אפילו באשפה וואו ס'איז א חזקה אז ס'איז יא דא.

מעבר לצואה — הלכות ערוה

גימיר ווייטער. ביז יעצט האבן מיר געלערנט הלכות... ס'רוקט זיך אביסל יענע וועג אדער די וועג, איך געדענק נישט וועלכע וועג. ביז יעצט האבן מיר געלערנט הלכות מי רגלים, צואה וכדומה. יעצט גייען מיר לערנען א נייע זאך, נישט קיין זאך וואס איז שמוציג. אמת, דא איז א זאך וואס מענטשן האלטן אז ס'איז גאר שיין. אבער מיר גייען לערנען אז ס'איז דא זאכן וואס אפילו מענטשן האלטן אז זיי זענען שיין, איך ווייס נישט ווער ס'האלט אז ס'איז שיין, ס'איז אויך נישט קיין דרך כבוד פאר א קריאת שמע. אמת?

זאגט דער רמב"ם אזוי: **כשם שאסור לקרות כנגד צואה ומי רגלים עד שירחיק, כך אסור לקרות כנגד הערוה עד שירחיק את פניו.** זייער וויכטיג. פונקט אזוי ווי קריאת שמע גייט נישט צוזאמען מיט צואה און מי רגלים, גייט עס נישט צוזאמען מיט א זאך וואס הייסט ערוה. ערוה איז אויך דער ענין פון... ווייל ס'איז... ס'איז אן אנדערע זאך, קען זיין אז ס'איז מער אן ענין פון דיסטערעקשאן, ס'נעמט אוועק. קען זיין. ס'איז אויך עקלדיג. אקעי.

ממילא, ס'איז דא צוויי סארטן ערוה. ס'איז דא ערוה במקום מגולה, און ס'איז דא ערוה גוף אשה, עני פארט, מיר וועלן עס שוין זען. קען זיין ביידע זענען צוויי סארטן זאכן. אפשר איז ערוה אויך א מקום מגונה, יא, ס'איז נישט נאר אן ענין פון הרהור אדער אזוי ווי. קען זיין אויך, אבער הרהור איז אויך א דבר מגונה. זיכער פאר קריאת שמע, אפילו ביי אשת איש אין אזא פלאץ וואס איז מותר, אבער די פלאץ באלאנגט נישט דא.

מחיצה של זכוכית העלפט נישט ביי ערוה

אפילו גוי או קטן לקרות כנגד ערוותן. דאס הייסט אפילו א גוי, א גוי גארנישט? ניין, א גוי איז אויך א טפה ערוה. קטן, אה, א קטן האבן מיר געלערנט פריער, זיין מי רגלים זיין צואה איז נישט קיין פראבלעם, אבער זיין ערוה איז יא א פראבלעם. **אפילו אית ליה מחיצה של זכוכית מפסקת, א מחיצה העלפט נישט.** אויף ערוה העלפט נישט, אויף צואה העלפט א מחיצה. אויף ערוה העלפט אפילו נישט קיין מחיצה, ווייל די עיקר איז די זען. ס'איז נישט קיין זאך וואס ס'איז דא א גראך, ס'איז נישט קיין פראבלעם פון די גראך, ס'איז א פראבלעם פון די זען. ממילא א מחיצה העלפט נישט, ערוה בת שש העלפט נישט די מחיצה. **הואיל ורואה את הערוה, אויסער ליקח את עצמו לצד אחר מפניו.** וואס דארף ער טון? אה, אנדערע זאך, ער קען נישט מרחיק זיין, ער דארף זיך אויסדרייען די פנים לצד אחר, כדי ער דארף נישט מרחיק זיין בכלל, ער דארף זיך נאר אויסדרייען. די שטייני איז, ס'העלפט נישט קיין מחיצה, ס'איז נישט קיין נושא פון מחיצה. לכאורה די אלע הלכות פון מחיצות וואס מ'האט געלערנט די לעצטע וואכן העלפן נישט פאר ערוה, ווייל דארט איז נאר זען.

כל גופה של אשה ערוה — טפה באשה ערוה

וואס איז א גרף של רעי אדער עביט של מי רגלים? וואס איז די קריאת שמע קעגן דעם? אפילו פשט איז אז איינער איז אין בית הכסא און ער האט אים געריחן, ער האט נישט קיין בית הכסא. די הלכה קען זיין א גוי, למשל ער לאנדעט אין א האספיטאל, דארט איז דא די אלע פענס מיט זאכן, די גרויסע פראבלעם.

יא? יא.

הלכות ערוה בקריאת שמע

גרף של רעי ובית הכסא של מעלה

ער דארף נישט מאכן קיין ד' אמות, ער דארף נישט מאכן קיין מקום שטיקל ד' אמות.

וואס איז א גרף של רעי או בית הכסא של מעלה? יא, די טיילן דערפון. אה, עקזעקטלי. וואס איז די הלכה? **קורא קריאת שמע כנגדן. אפילו שאין בהן כלום, ואין להם ריח, אין קורין שמע בבית הכסא.** ס'איז דא א הלכה, דו קענסט זיין א גאון, למשל אין א האספיטאל, דארט איז דא די אלע פענס מיט זאכן. ס'איז א גרויסע פראבלעם.

יא? יא.

צואת עוברין

צואת עוברין, דאס הייסט א צואה וואס פארט, ס'איז אויף א באוט צו פארן, כגון שהיא שטה על פני המים, ששווימט אויפ'ן וואסער. וואס איז די הלכה? **קורא כנגדה,** אפילו אז ס'איז נישט אויף איין פלאץ, ס'איז נישט קיין מקום. דו האסט דאך געלערנט די גאנצע דין, ס'איז נישט קיין מקום. אה, ס'איז נישט קיין מקום מקורע. נישט קיין מקום, אבער ווייל ס'שטינקט נאך און ס'איז נאך דארט, טאר מען נישט, דו דארפסט ווארטן אז ס'זאל אריבערגיין.

נאך א זאך וואס איז צואת עוברין, **פי חזיר כצואת עוברין.** די מויל פון א חזיר איז א שטיקל צואת עוברין, ווייל די חזיר דרייט זיך דאך אין די צואה. וואס איז די הלכה? **קורא כנגדה עד שיעבור מד' אמות.** אה, דא דארף מען מאכן ד' אמות אויך.

היה קורא והגיע למקום הטינופת

וואס איז געשען אז א מענטש האט געשפאצירט? **היה קורא, והגיע למקום הטינופת,** ער איז אנגעקומען צו א פלאץ מיט טינופת. וואס זאל ער טון? וואלט ער געטראכט, ער וועט לייגן זיין האנט אויפ'ן מויל און ליינען. וועט עס העלפן? **לא יניח ידו על פיו ויקרא, אלא יפסיק עד שיעבור ממנה.** ער זאל זיך אפשטעלן ליינען. מיר האבן דאך געלערנט פריער, אז מ'מעג מפסיק זיין אינמיטן קריאת שמע, ס'איז נישט קיין פראבלעם, ס'איז נישט געווען יוצא. זאל ער ווארטן.

די זעלבע זאך, איינער וואס האט געליינט, **היה קורא ויצא ממנו ריח מלמטה,** ווארט, **יפסיק עד שיכלה הריח, וחזור לקריאתו.**

חיים ודברי תורה איז די זעלבע הלכה. **יצא ריח מחבירו,** נישט ער אליין האט ארויסגעלאזט א ריח, נאר א חבר, **אפילו הכי מפסיק לקריאת שמע.** דאס הייסט, פאר קריאת שמע ווארט ער אביסל, ס'גייט אוועק די ריח. אבער איינער וואס איז מפסיק לדברי תורה, איז ער זיך מסתם, און ער פארט ווייטער.

ספק צואה — בבית לעומת באשפה

וואס איז ווען איך האב א ספק? **לא יקרא קריאת שמע.** פארוואס? אני מסופק, אני לא יודע אם יש צואה בין רגליו או אין שם. ער זאגט, מ'זאל נישט ליינען. ס'איז אינטערעסאנט, מיר האבן געלערנט אז אלע הלכות אין די רייע, ס'איז דאך נישט די רייע. ספק צואה, ספק קריאת שמע, דארף מען ליינען. אבער ספק צואה, דארף מען נישט ליינען קריאת שמע. דאס הייסט, נישט מורא, איך ווייס נישט פארוואס. מיר האבן געלערנט, ספק הזמנה זאל מען מחמיר זיין, אבער דאס איז הייסע כיסוי, דאס איז א ספק מקום. ס'איז א

וואס איז אויב צוויי אידן שלאפן צוזאמען אין איין טלית? **שנים שישנים בטלית אחת**, איז נישט נאר די פראבלעם פון זיין אייגענע, ס'איז אויך די פראבלעם פון די צווייטע. ממילא דארפן זיי לייגן צוויי טליתים אינצווישן. **כל אחד ואחד אפילו יש כסוי מתחת לבו תחילה**, אפילו ער גייט שלאפן, לאמיר זאגן, יא מיט אונטעררוועש, **איינער שטייט עליו מפסיק ביניהם כדי שלא יגע בבשר זה**, וואס איז מטמא למטה, אה, ער דארף זיין א טלית צווישן אים און זיין. וואס זיין אייגענע איז נאר ממש מקום ערוה, דא איז עס אין די גאנצע עריע. קען זיין, ניין, זיי קענען זיין אויך ווי זיין כסוי מתחת לבו? ניין, ס'איז כסוי מתחת לבו מיינט אז ער מאכט דארט א הפסק, אז ער מאכט א גארטל פון זיין דאכענע, און אונטן איז נאך אפן כאילו צו אונטער די דאכענע. א צווייטער, דאך איז נאך א צווייטער מענטש דארט, און דארף מען מאכן נאך א הפסק צווישן אים און יענעם. דאס איז אבער דווקא אז א חבר איז א צווייטער, א צווייטער מענטש.

ישן עם אשתו או בניו ובנותיו הקטנים

מ'האט גענומען אמאל אז מ'שלאפט מיט אנדערע מענטשן. **ואם היה ישן עם אשתו או בניו ובנותיו הקטנים**, מיט זיין ווייב אדער קליינע קינדער, איז נישט קיין פראבלעם, **הרי גופו כגופה**, ער פילט נישט אז ס'איז אן ערוה. דאס איז די ווארט. איינער מרגיש מיהם, א מענטש וואס שלאפט מיט זיין ווייב אדער מיט זיינע קליינע קינדער, פילט ער נישט אז זיי זענען ערוה, ס'איז א נארמאל אזוי שלאפט ער יעדן טאג. **מכל מקום צריך הוא להפוך פניו**, ער דארף זיך אויסדרייען ווייל אשתו, ווי מ'האט פריער געלערנט, איז אן ערוה, מ'טאר נישט זען, און זיכער זיך מגלה, **והוציץ מתחת לבו וקורא**.

ס'איז זייער אינטערעסאנט, דו זעסט דא אז מ'האט ממש צוזאמגעשטעלט אן ענין וואס האט אן ענין פון הרהור און תאוה, און אן ענין פון פונקט פארקערט, פון מיאוס. ס'איז א מיאוס פאר א מענטש אז ער איז נעבעך אזוי שטארק אז ער האט צואה, ס'איז אויך א מיאוס פאר א מענטש אז ער איז נעבעך אזוי פשוט פאר מענטשליכקייט. און דא רעדט מען בעיקר נישט פון די תאוה, נאר די אנדערע חלקים פון גוף האיש, אבער די הלכה למשל פון א שלאף נאקעט איז נאקעט, נאקעט איז נישט פאסיג נישט, אפילו ס'איז נישט קיין הרהור, אבער ס'איז נישט פאסיג פאר א קדושת המצוה צו זאגן נאקעט. און דא זעסטו פארקערט, אז ער שלאפט מיט אשתו, איז נישט קיין פראבלעם, נישט פשוט אז ער האט א הרהור, נאר פארקערט, ס'איז אינו מרגיש, ס'איז נאר ער איז נאך אפן, דארף ער מאכן א הפסק. אגב, האבן מיר געהאט קטנים לענין זה, דאס האבן מיר געלערנט, דאס איז בני בית הקטנים, ער האט א **זכר בן שתיים עשרה**, איין יאר פאר בר מצוה, איין יאר פאר די זאך, פאר גדלות. א זכר ביז ער איז אלט צוועלף שנה ויום אחד, און א **נקבה וואס איז אלט עלף שנה ויום אחד**.

און דער גיל איז דוקא ווי שוין תובעים את אביהם, ווען זיי זענען שוין mature, זייער בארי, אזוי ווי עס שטייט דער פסוק וואס מען זאגט אין די הגדה, אה, מ'דארף עס זאגן פאר פסח, **"הלא שתי עיניך רואות את צרכיך"**. דוקא קען ליקרא צו שטארקע לייזונג, ווען זיי זענען שוין גרויסע קינדער, דארף ער יא מאכן א טיילונג, זיי זענען שוין אזוי ווי פרעמדע, זיי זענען שוין נישט די זעלבע גופה כגופה.

אבל אם עדיין לא הגיעו למצב ש"שתי עיניך רואות את צרכיך", איז יא קודם הוא ובקרוביו, און ער טאר נישט מאכן קיין הפסק. דעמאלט צו דעמאלט, אה, דאס איז אינטערעסאנט, דעמאלט צו דעמאלט.

הגדרה פון "שדים נכונו ושערך צמת"

און די הגדרה איז דוקא **"והיא תבניתם כדמות נשים"** שהן mature, זייער באדי, אזוי ווי ס'שטייט אין די פסוק וואס מ'זאגט אין די הגדה: **"ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמך ואומר לך בדמך חיי ואומר לך בדמך חיי"**. **"ואעבור עליך ואראך והנה עתך עת דודים"** — ווען ס'איז שוין גרויסע קינדער, דארף מען יא מאכן א טהרה, ווייל ס'איז שוין אזוי ווי פרעמדע, ס'איז שוין נישט די זעלבע גוף על כל גופו.

נאך א זאך, און וואס הייסט ערוה? באלד וועלן מיר זען, ערוה פון א מאן מיינט נאר מקום מכוסה, אבער **כל גופה של אשה ערוה**. לכאורה אפילו מקומות מגולים שבה. סאו לכאורה זעט מען אז ס'איז דא א חלק וואס איז א דבר מגונה, א דבר מאוס, אזויווי צואה, און אבער דעמאלטס וואלט מחיצה של זכוכית געדארפט העלפן. סאו ס'איז אויך דא דער חלק וואס איז איינע פון די דיסטערקעשנס, און אפילו אין די חלק פון מאוס איז אויך, מחיצה... די פראבלעם פון איר איז מער די זען ווי די זיין אין א פלאץ וואס ס'איז דא א גראך. וואס איז די פראבלעם פון זיין אין א פלאץ וואס ס'איז דא א גראך? אפילו ס'איז נישט ממש א גראך, וואלט געקענט זיין אז ס'איז דא אזא בחינה.

אממ, יא. איז אה... זייער גוט. אקעי. יעצט, אממ... **כשם שאסור לקרות כנגד ערוות אחרים, כל גופה של אשה מיינט לכאורה אפילו, יא, אפילו מקומות מגולים, אזוי שטייט דא. טפה באשה ערוה**, נישט דווקא מקומות מכוסים. עני פלאץ, אה... **לא יסתקל. לפיכך**, זאגט דער רמב"ם, **לפיכך לא יסתקל בגופה של אשה כשהוא קורא**. בסדר, מ'ליינט קריאת שמע, זאל מען נישט קוקן אויף א פרוי, מ'זאל זיך אויסדרייען. **אפילו אשתו. אם היה מגולה טפה מגופה לא יקרא כנגדה**. ס'קען זיין דאס איז די ווארט, אז מ'רעדט דא ווען פרויען נארמאלערהייט זענען צוגעדעקט, איז עניטינג וואס איז אפן, אפשר דאס איז די פראבלעם. יא, אבער די ווארט איז אז ערוה, דא רעדט מען יא לכאורה פון די נושא פון הרהור אדער עפעס אזוי. ער זאגט אז ביי אשתו, דאס הייסט אשתו, אפשר מקומות מגולים שטערט נישט, אבער... אויך, און מ'רעדט פון להסתכל. אויב ס'זאגט להסתכל מיינט קוקן. קיינער הייסט דין נישט קוקן אויף דיין ווייב אינמיטן קריאת שמע. דער רמ"א זאגט נישט אז אויב מ'האט געליינט לעבן אן אשה דארף מען איבערליינען קריאת שמע. **לא יסתכל**. ס'איז אויך נישט קיין איסור פון זיין דארט, ס'איז אן איסור פון קוקן. קוק נישט, דריי דין אויס. איך פארשטיי בכלל נישט די גאנצע זאך, ער דארף זיך נאר אויסדרייען. ס'איז נישט אזוי קאמפליקירט.

פארוואס קען אפילו זיין ביי אשתו אפילו? קען זיין ס'איז גערעכט, טפה מגולה. אפשר פניה נישט, אפשר גופה יש מחלוקת פניה וכו'. אפשר איר פנים איז נישט קיין פראבלעם, אבער איר גוף איז מגולה. א פרוי מעג דאך זיין מגולה אינדערהיים, רייט? ס'איז נישט קיין איסור.

ערוות עצמו — זיין אייגענע ערוה

דער רמ"א זאגט דאך, שם שאסור לקרות, אה, איז דאס איז קעגן ערוות אחרים. **כנגד ערוות עצמו**, זיין אייגענע ערוה, קעגן ער זעט זיין אייגענע ערוה אדער ער קען זען, **לעיכובא כשיראה ממש את ערוותו כשהוא ערוה**.

אזוי האבן מיר פריער געלערנט, אז אפילו ער איז אין א מקוה. וואס איז **אויב יש חגורה של בגד או עור על חלציו**, ער האט זיך אנגעטון עפעס אן אונטעררוועש בעסיקלי, **מותר לקרות**. דאס איז נישט נוגע בבשרו. איך ווייס נישט פונקטליך, דער עיקר איז ס'זאל זיין צוגעדעקט אויך פון אונטן, זיין עקב, זיין קני, נישט זיין קני, זיין... עפעס אזא זאך וואס ער זיצט. דאס איז עפעס א נייע זאך, אז ער זעט עס נישט, אבער ער טאטשט עס, ער פילט עס.

יושב ערוה בטליתו — שלאפן נאקעט אונטער א דעקע

וואס איז אויב ער איז **יושב ערוה בטליתו**, אויב א מענטש שלאפט נאקעט אונטער די טלית, אונטער די דאכענע, **יהויץ טליתו מתחת לבו**, ער מאכט א מחיצה, דאס הייסט ער מאכט אז די טלית זאל טאטשן זיין גוף צווישן די ערוה און לבו, ממילא מאכט ער א מחיצה. אבער **אם יושב מצוברא**, דאס העלפט נישט. געווענליך אז א מענטש ליגט אין די דאכענע, ליגט ער מצוברא. דעמאלטס העלפט נישט, **ס'איז לבו רואה את הערוה**, ווייל כולו גוף איז דאך אלץ מגולה אונטער די דאכענע. פון דעם איז געקומען די שיטה כולה בלא חגור, ס'איז בעצם אזוי ווי בלא חגור, ממילא דארף ער מאכן לבו לא יראה את הערוה.

שנים שישנים בטלית אחת — צוויי מענטשן אין איין דעקע

דעמאלטס, און נעקסט איז אויך דא אביסל אזוי, אז אין א יונגערע עידזש קוקט מען נאכנישט בכלל אויף די סימני הגדלות.

אבער דאס האט נישט צו טון מיט אונז, דאס האט מיר גערעדט אז ער איז לעגאל הייסט ער א גדול. דא רעדט מען מער לגבי גנאי, צו ס'פאסט שוין אדער ס'פאסט נישט. אדער פאסט נישט ווייל ער איז שוין גרויס און ער האט שוין די גוף, אדער פאסט נישט ווייל ער איז שוין א גדול — א גדול איז שוין א גדול.

סיום הלכות טהרת המחנה

עד כאן הלכות **"והיה מחניך קדוש"**, ווי ס'שטייט אין די פסוק, הלכות טהרת המחנה פאר'ן ליינען קריאת שמע. זייער גוט.

"אבל אם עדיין לא הגיעו למצב של 'שדים נכונו ושערך צמח', אז יא קודם כל מקריבותא, ואם אין צורך הפסק".

חילוק צווישן בר מצוה עלטער און סימני הגדלות

דעמאלטס, אה, ס'איז זייער אינטערעסאנט, דעמאלטס, ביז אין מאמע'ס געדעריים, דעמאלטס איז בר מצוה עידזש, ווען ס'איז שוין י"ג שנה ויום אחד, איז דאס שוין אסור אפילו זייער באדי איז נאכנישט. דארף מען אביסל לערנען צו אין הלכות אישות, און די צווייטע נאכדעם.

דאס הייסט, כדי ס'זאל זיין ביידע, דארף עס זיין צוויי: ס'זאל זיין צוועלף אדער עלף, און סיי ס'זאל זיין די גוף גרויס. אויב איז די גוף נישט גרויס,